

U 69/2012 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta direktiiviksi radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (*radiopäätelaitedirektiivi*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle Euroopan unionin komission 17 päivänä lokakuuta 2012 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi radiolaitteiden asettamista

saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2012) 584 lopullinen, sekä siihen liittyvä muistio.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2012

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

Lainsäädäntöneuvos Maaret Suomi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2012/1556**KOMISSION EHDOTUS DIREKTIIVIKSI RADIOLAITTEIDEN ASETTAMISTA SAATAVILLE MARKKINOILLA KOSKEVAN JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNNÖN YHDENMUKAISTAMISESTA****1 Asian tausta ja ehdotuksen tavoitteet**

Euroopan komissio antoi 17 päivänä loka-kuuta 2012 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaisamisesta.

Ehdotuksen tarkoituksena on uudistaa 9 päivänä maaliskuuta 1999 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta (radio- ja telepäätelaittedirektiivi 1999/5/EY). Radio- ja telepääte-direktiivissä on vahvistettu sääntelyjärjestelmä radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamiseksi EU:ssa, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi. Radiolaitteella tarkoitetaan joko radiovastaanotinta tai radiolähetintä, jota käytetään radioviestintään. Telelaitteella puolestaan tarkoitetaan viestien lähettämiseksi tai vastaanottamiseksi yleisen viestintäverkon liittymään kytkettyä laitetta. Merkittävin direktiivin alaan kuuluva laiteryhmä on matkapuhelimet. Lisäksi direktiivissä tarkoitettuja laitteita ovat esimerkiksi radiopuhelimet, erilaiset murtohälytinten, valaistuksen, lelujen jne. kauko-ohjaimet ja langattomat ilmaisimet, WLAN- ja bluetooth-laitteet sekä langattomat mikrofonit. Suomessa radio- ja telepäätelaittedirektiivi on saatettu pääosin voimaan lailla radiotaajuuksista ja telelaitteista (1015/2001, jäljempänä radiolaki). Ehdotetun uudistuksen tavoitteena on parantaa direktiivin vaatimusten noudattamista ja lisätä kaikkien sidosryhmien luottamusta sääntelykehukseen sekä selkeyttää ja yksinkertaistaa direktiiviä. Ehdotuksen avulla pyritään helpottamaan laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen ja markki-

noille saattamiseen liittyviä hallinnollisia menettelyitä sekä yritysten että viranomaisien kannalta siten, että taataan radiolaitteiden vapaa liikkuvuus ja vältetään tarpeettomat radiolaitteiden kaupan esteet unionin sisämarkkinoilla. Lisäksi ehdotetun tarkistuksen tavoitteena on integroida direktiivi muuhun asiaan liittyvään EU- lainsäädäntöön.

2 Pääasiallinen sisältö

Direktiivillä pyritään varmistamaan se, että markkinoille tuotavat radiolaitteet vastaavat niille asetettuja teknisiä määräyksiä mm. niiden turvallisuuden ja häiriöttömän käytön varmistamiseksi.

Nykyisen direktiivin selkeyttämiseksi komissio esittää direktiivin määritelmiin ja soveltamisalaan liittyviä muutoksia. Komission ehdotuksessa direktiivin soveltamisala on rajattu kattamaan vain radiolähettimet. Voimassa olevan direktiivin soveltamisala kattaa radio- ja telepäätelaitteet lukuun ottamatta yleisradiovastaanottimia. Rajaamalla kaikki pelkästään vastaanottamiseen tarkoitetut radiolaitteet sekä kaikki radiolähettimeä sisältämättömät telepäätelaitteet soveltamisalan ulkopuolelle pyritään vähentämään näihin laitteisiin kohdistuvia hallinnollisia vaatimuksia. Vastaanotinten ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistaminen ja markkinoille saattaminen kuuluisi jatkossa sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/108/EY, (EMC-direktiivin) soveltamisalaan.

Komissio esittää lisäksi uutena velvoitteena eräiden radiolaitteiden rekisteröintiä keskusjärjestelmään, jonka komissio ottaisi käyttöön tarvittaessa. Ehdotus antaisi komissiolle mahdollisuuden asettaa poikkeustapauksissa

vaatimuksen rekisteröidä laite ennen markkinoille saattamista. Nämä poikkeustapaukset voisivat koskea esimerkiksi laiteryhmiä, joiden vaatimustenmukaisuudessa on havaittu paljon ongelmia.

Direktiivin yksinkertaistamiseksi ja hallinnollista taakkaa keventääkseen komissio esittää, että eräät nykyiset vaatimukset, kuten vaatimus kiinnittää tuotteeseen laiteluokan tunniste sekä vaatimus kiinnittää käyttöohjeisiin CE-merkintä, poistetaan.

Komission ehdotuksessa annetaan lisäksi mahdollisuus asettaa erityisiä vaatimuksia ohjelmistoradiotuotteille sekä pyritään selkeyttämään tällaisten tuotteiden ja laitteistojen valmistajien keskinäisiä vastuita.

Ehdotuksen mukaan radiolaitteen valmistajien on jatkossa varmistettava, että radiolaitteen mukana toimitettavien ohjeiden ja turvallisuustietojen, jotka esitetään kuluttajien ja muiden käyttäjien helposti ymmärtämällä, kyseisen jäsenvaltion määräämällä kielellä, lisäksi toimitetaan myös tiedot, joita tarvitaan radiolaitteen käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön sekä tiedot radiolaitteen taajuusalueista ja radiolähtimen tehosta.

Jotta direktiivi olisi yhteensopiva Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja komission täytäntöönpanovallan käyttöä koskevan asetuksen (EU) N:o 182/2011 kanssa, ehdotukseen on myös lisätty komitologiamenettelyitä koskevat vakiintuneet säännökset. Lisäksi ehdotuksella saatetaan direktiivi vastamaan Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöstä 768/2008/EY, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista.

3 Ehdotuksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset Suomen lainsäädäntöön

Ehdotuksella korvattaisiin nykyinen direktiivi 1999/5/EY uudella direktiivillä, joka on saatettava osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä.

Ehdotetut direktiivin muutokset edellyttäisivät kansallisesti eräitä muutoksia lähinnä telelaitteiden markkinoille saattamista koskevaan radiolain 3 lukuun sekä radiolaitteen määritelmän osalta voimassa olevan radiolain 1 luvun 4 §:ään.

Vastaavasti direktiivin muutokset edellyttäisivät muutoksia liikenne- ja viestintäministeriössä valmisteilla olevan tietoyhteiskunta-kaaren VIII osan 3 lukuun, joka koskee tele-, verkko- ja radiolaitteita. Tietoyhteiskunta-kaaren ollaan kokoamassa yhteen useita viestintäalan eri lakeja, mukaan lukien radiolaki. Direktiivin kansallisen täytäntöönpanon ajoittumista samanaikaisesti tietoyhteiskunta-kaaren voimaantulon kanssa ei voi kuitenkaan pitää kovin todennäköisenä eikä direktiivin muutoksia voida ennakolta panna täytäntöön Suomessa.

Ehdotetut muutokset eivät edellyttäne muutoksia esimerkiksi muuhun tuoteturvallisuuslainsäädäntöön.

3.2 Taloudelliset ja muut vaikutukset

Ehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Nykyisen direktiivin sääntelyn selkeyttämisellä ja tulkinnanvaraisuuden vähentämisellä voidaan nähdä olevan myönteisiä vaikutuksia sekä alan toimijoille, viranomaisille että kuluttajille. Sääntelyyn liittyvien esteiden vähentämisellä voidaan edistää uusien tuotteiden markkinoille tuloa ja parantaa kuluttajien valinnanvaraa.

Komission ehdotuksessa on poistettu nykyisistä niin sanotuista hallinnollisista vaatimuksista velvollisuus ilmoittaa yhdenmukaistamattomia taajuuksia käyttävien laitteiden markkinoille saattamisesta, laiteluokan tunniste eli huomiomerkki sekä käyttöohjekirjassa vaadittava CE-merkintä. Tämä vähentäisi etenkin laitevalmistajien työmäärää, mutta myös viranomaisten työmäärään markkinoillesaattamisilmoitusten käsittelyn osalta.

Ehdotuksen mukaan on mahdollista edellyttää tietyntyyppisten radiolaitteiden rekisteröintiä

ennen niiden saattamista markkinoille. Jos tätä mahdollisuutta käytetään, olisi perustettava komission hallinnoima tietokanta. Komission mukaan käytettävissä olevaan kustannusarvioon sisältyvät 300 000 euron investointi ja 30 000 euron vuotuiset ylläpito-kulut.

Komission selvityksen mukaan ehdotetulla muutoksella ei ole merkittäviä työllisyys- tai ympäristövaikutuksia.

4 Ahvenanmaan toimivalta

Direktiivin piiriin kuuluvat asiat eivät kuulu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Ehdotuksella ei olisi vaikutusta Ahvenanmaan asemaan.

5 EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta ja päätöksentekomenettely

Komission ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 26 ja 114 artiklaan. Valtioneuvosto pitää ehdotuksen oikeusperustaa asianmukaisena.

6 Osapuolten kuuleminen

Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti ehdotuksesta kirjallisen lausuntokierroksen 13.-23.11.2012. Lausuntopyyntöön vastasi määräaikaan mennessä ainoastaan Viestintävirasto, joka yhtyi valtioneuvoston kantaan.

Valtioneuvoston alustava kanta täsmentyy tarvittaessa.

7 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee pääpiirteittäin komission ehdotusta direktiiviksi radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaisamisesta. Ehdotus vastaa lähtökohtaisesti Suomen näkemystä uudistetun direktiivin sisällöstä.

Valtioneuvosto pitää pääosin kannatettavana komission pyrkimystä siitä, että direktiivin piiriin kuuluvien laitteiden osalta parannetaan direktiivin vaatimusten noudattamista sekä selventää nykyisessä direktiivissä olevia vaatimuksia ja tulkinnanvaraisuuksia. Valtioneuvosto pitää hyvänä komission tavoitetta helpottaa direktiivin soveltamista ja välttää

turhan rasituksen aiheuttaminen talouden toimijoille ja viranomaisille.

Direktiivin soveltamisalan osalta valtioneuvoston merkittävin huomio on se, että yleisradiovastaanottimet ja muut erilliset vastaanottimet jäävät ehdotuksessa sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/108/EY (ECM-direktiivin) soveltamisalan piiriin. Komission ehdotuksen mukaan olennainen kriteeri rajaukselle on vastaanottimien suorituskyky. Valtioneuvosto pitää kuitenkin parempana kaikkien radiolaitteiden saattamista tämän direktiivin piiriin, koska radioverkoissa toimivat laitteet muodostavat kokonaisuksia, joiden eri toiminnallisiin osiin tulisi soveltaa samaa sääntely-ongelmallisten tulkintatilanteiden välttämiseksi. Yleisradiovastaanottimet eli radio- ja televisiovastaanottimet ovat osa nykyisiä multimediapäätelaitteita, jotka pitää suunnitella eri radioverkoissa toimiviksi kokonaisuuksiksi.

Siten, jos kaikki radiolaitteet kuuluisivat radio- ja telepäätelaitedirektiivin soveltamisalaan, kaikki standardointityö voidaan tehdä Euroopan telealan standardointilaitoksen (ETSI) puitteissa eikä standardointia tarvitsi tehdä osittain Euroopan sähkötekniikan standardikomiteassa. Standardilaitoksen jäsenistöllä on paras asiantuntemus radiotaajuusspektrin tehokkaaseen käyttöön liittyvistä vaatimuksista, ja standardointilaitos toimii läheisessä yhteistyössä sekä jäsenvaltioiden hallintoihin että komissioon suunniteltaessa tulevia taajuuksien käytön muutoksia.

Valtioneuvosto näkee ongelmallisena komission ehdotuksen uudesta velvoitteesta, jonka myötä eräisiin luokkiin kuuluvat radiolaitteet tulisi rekisteröidä keskusjärjestelmään. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan on epäselvää, miten komissio määrittäisi nämä laiteryhvät ja millä perusteilla komissio sallisi saattaa markkinoille laitteita, jotka eivät täytä vaatimuksia. Valtioneuvosto katsoo, että uutta velvoitetta koskeva ehdotus ei tällaisenaan ole toimiva eikä toivottava.